

การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักพุทธธรรมของตำบลค่ายบกหวาน
อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
Enhancement of Buddha-Dharma-Based Peaceful Community
for Khai Bok Wan Community

พระธนพล ธนปาโล (ศรีบุรินทร์)
Phra Thanaphol Thanapalo (Sriburin)
พระมหาพงศ์ทราทิพย์ สุธีโร
Phra Mahapongtharatid Sutheero
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Mahaamakut Buddhist University
E-mail Phrathanapol11@gmail.com

Received: 22 October 2023; Revised: 15 December 2023; Accepted: 23 December 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักพุทธธรรม 2) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนค่ายบกหวาน และ 3) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักสาราณียธรรม เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 รูป/คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แล้วนำเสนอ

ผลการวิจัยพบว่า:

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย เป็นการสร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้แน่นเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกัน เสริมสร้างค่านิยมรูปแบบใหม่ที่ยอมรับร่วมกัน บนฐานความไว้วางใจ และเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายใน มาเป็นเครื่องมือในการสร้างสันติสุขให้แก่ชุมชน ภายใต้บริบทของชุมชน
2. การศึกษาหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมในการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย การนำหลักสาราณียธรรม มาเสริมสร้างชุมชนสันติสุขเป็นพลังสำคัญที่ผลักดันขับเคลื่อนให้สังคมเกิดสันติสุขได้ ลดความขัดแย้งขจัดความเห็นแก่ตัวป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงจากความขัดแย้ง หลักพุทธธรรมสะท้อนให้เห็นอิงอาศัยหลักพุทธธรรมนำหลักการสาราณียธรรม มาแก้สภาพปัญหาชุมชนตำบลค่ายบกหวานร่วมกัน
3. จากการวิเคราะห์การเสริมสร้างชุมชนสันติสุข ของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย แนวทางเป็นการประยุกต์คือการส่งเสริมชุมชนหรือสังคมให้มีความสงบ สุขทั้งภายใน และภายนอก มีความเป็นเอกภาพและสอดคล้อง หลักพุทธภายใต้กรอบหลักสาราณียธรรม เป็นการสังเคราะห์อย่างหนึ่ง ที่มุ่งเน้นถึงการ เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และการพัฒนาชุมชน เสริมสร้างพัฒนาชีวิตในชุมชน

คำสำคัญ: การเสริมสร้างชุมชนสันติสุข, พุทธธรรม, สาราณียธรรม, ตำบลค่ายบกหวาน

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the enhancement of the peaceful community, based on the Buddha-dhamma principles (the Teachings of the Buddha), 2) to study the existing conditions of Khai Bok Wan Community, and 3) to analyze the guidelines on Sārāṇiya-dhamma-based enhancement of the peaceful community. The study was conducted by the qualitative research methodology. The qualitative data, collected from the interview of fifteen qualified experts, were analyzed and presented.

The research findings were as follows:

1. The enhancement of the peaceful community at Khai Bok Wan sub-district, Mueang Nong Khai district, Nong Khai province was initiated at the involved concepts and theories. It was described as a mechanism to support relationship with stable solidarity. As said, the new value, accepted by all members in the community upon their mutual trust and sustenance, was utilized as a peace-making tool for the community under their context.

2. The study of appropriate Buddha-dhamma to fortify the peaceful community at Khai Bok Wan sub-district, Mueang Nong Khan district, Nong Khai province revealed that Sārāṇiya-dhamma was a significant power to push forward the peaceful community, to reduce the conflict between the people, to lighten the people's selfishness, and to prevent any violence from conflicts. As a result, Sārāṇiya-dhamma was unanimously taken to solve the problems in Khai Bok Wan community.

3. Apart from the analysis, the enhancement of the peaceful community at Khai Bok Wan sub-district, Mueang Nong Khai district, Nong Khai province was referred to an applied solution, regarding how to strengthen the peaceful community or the peaceful society, both internal and external, and to make them in unity under Sārāṇiya-dhamma. It was counted as a kind of contribution, aiming at the transformation, improvement and development of the community, including bettering and strengthening the people's living life in the community.

Keywords: Enhancement, Peaceful Community, Buddha-dhamma, Sārāṇiya-dhamma, Khai Bok Wan Sub-district;

บทนำ

ในยุคปัจจุบันภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นว่าคนส่วนมากให้ความสำคัญต่อวัตถุมากกว่าจิตใจกลายเป็นวิถีส่วนตัวมากกว่าส่วนร่วมขาดคุณธรรมจริยธรรมเป็นกรอบในการดำเนินชีวิต ยังต้องเผชิญกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ผันผวน ซับซ้อนและคาดการณ์ผลกระทบได้ยาก แม้ว่าภาพรวมสังคมมีภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้น และภูมิคุ้มกันแตกต่างกันไปทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน และสังคม แต่ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประเทศต้องเผชิญกับความเสี่ยง ในหลายมิติ โดยเฉพาะความเฉื่อยชาจากการบริหารภาครัฐที่อ่อนแอที่เกิดขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการพัฒนาทางด้านสังคมทำให้ปัจจัยภายในสังคมเปลี่ยนไป และอีกด้านคือความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การจัดการด้านเศรษฐกิจ การจัดการด้าน

เศรษฐกิจชุมชน เริ่มเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน การมีส่วนร่วมในการทำงานในระดับต่าง ๆ ของคนในชุมชนถูกละเลยและมองข้าม ทำให้เกิดช่องว่างที่เรียกว่า “ปัญหาของสังคม” ซึ่งหยั่งรากลึกไปเป็น “ปัญหาของชุมชน” ช่องว่างที่เป็นปัญหาของชุมชนและสังคมนั้นมาจากหลายประการ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องมีบูรณาการแก้ไขปัญหาทั้งระบบ โดยเริ่มจากคนเป็นศูนย์กลาง เพราะคนเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลง สร้างความสมดุลการพัฒนา ในทุกมิติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำริว่า “จะต้องพัฒนาคนเพื่อพัฒนาประเทศ” เพราะการพัฒนาคนเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาของชุมชนไทยในปัจจุบัน (ภาววัฒน์ พันธุ์แพ, 2547) รวมไปถึงการสร้างค่านิยมของสังคมให้เกิดการรับรู้ว่าการทำความดีนั้นจะได้รับผลเช่นไร การทำความชั่วมันจะได้รับผลเช่นไร ได้รับการปลูกฝังทางจริยธรรม และคนให้การยอมรับร่วมกันในเรื่องของการทำดีได้ดี การทำชั่วได้ชั่ว ถือเป็นเกณฑ์การตัดสินทางจริยธรรมได้ดี เกิดเป็นคุณค่าการจรจรสังคมให้เป็นสังคมที่ดีงาม เป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมต่อไป (Phramaha Pongtaratid Sutheero (Kongseang), 2021)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้ทำการวิจัยนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งการนำเอาองค์ความรู้ทางศาสนามาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต เพราะศาสนาถือว่าเป็นสถาบันในการควบคุมทางสังคม เพื่อนำไปสู่การจัดระเบียบทางสังคมและชุมชนจนถึงระดับประเทศจากความสำคัญและเป็นมา ด้วยเหตุนี้ การทราบถึงการเป็นอยู่ของประชาชนในการดำรงอยู่ร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะปัจจุบันมีปัญหาทางด้านขัดแย้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในด้านต่าง ๆ ตามมาจนทำให้ขาดหลักธรรมในการดำรงการใช้ชีวิตของการเป็นอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เป็นแนวทางแก้ไขความขัดแย้งและพฤติกรรมต่าง ๆ ให้สร้างความสามัคคีในการทำงานเป็นทีม ก่อเกิดความร่วมมือ การผ่อนปรนเข้าหากัน ความเห็นพ้องต้องกันซึ่งเป็นลักษณะคุณค่าความสำคัญของ หลักสาราณียธรรม ปัญหาต่างๆ ของการอยู่ร่วมกันในชุมชนและมีความเข้มแข็งประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ด้วยเหตุข้างต้น “การเสริมสร้างสังคมและชุมชนที่ดีและผู้อาศัยอยู่ ต้องมีหลักพุทธศาสนาใช้ในการจัดการความขัดแย้ง สร้างเสริมสมานฉันท์และปรองดอง”(กัลยากร ลาภเดโช และสุกิจ ชัยมุสิก, 2562) สำหรับงานวิจัยนี้จึงต้องใช้ หลักพุทธธรรม สาราณียธรรม 7 ประการ ซึ่งเป็นหลักที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นหลักธรรมที่จะเสริมสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นต่อกันและกันอยู่เสมอในยามที่ระลึกถึงกัน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองกันให้มีน้ำหนึ่งใจอันหนึ่งเดียวกันให้เกิดขึ้น เพื่อเสริมสร้างให้คนมีเมตตาทายกรรม เมตตาจักรกรรม เมตตาโมกกรรม สาธารณโภคิตา สีสสามัญญตา ธิฏฐีสสามัญญตา และมีสุขภาวะที่ดี ได้แก่ กาย ใจ พร้อมด้วยสังคมและปัญญาให้มีวิธีการคิดและแก้ไขปัญหา เพื่อจะปลูกจิตสำนึกคือ การทำให้ชุมชนและสังคมอยู่อย่างสันติสุขตามหลักพุทธธรรมและความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามมาเป็นแนวทางปฏิบัติต่อสังคมอื่น ๆ สืบต่อไป (จรรยา ศิริอรธ และพระปลัดสมชาย ปโยโค, 2562)

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
- 2) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมในการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
- 3) เพื่อวิเคราะห์การเสริมสร้างชุมชนสันติสุข ของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบภาคสนาม (Qualitative Field Research) ผู้วิจัย จะทำการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทาง การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักพุทธธรรมของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ดำรงชีวิตอย่างโดยปกติสุขนำมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตของชุมชนค่ายบกหวานแล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่รวบรวม ได้จากเอกสาร หนังสือ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างเป็นทางการและไม่ เป็นทางการ ประกอบกับการสังเกตการณ์ อย่างไม่มีส่วนร่วม เพื่อสังเคราะห์หาวิธีการประยุกต์ใช้หลัก การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักสาราณียธรรม โดยมีขั้นตอนที่จะอธิบายในลำดับ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลักประชากรที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการศึกษา ครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชนและรวมถึงพระสงฆ์ ประชากรในชุมชนค่ายบกหวาน กลุ่มสมาชิกสหกรณ์ชุมชนค่าย บกหวาน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด จำนวน 15 ท่าน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม โดยผู้วิจัยคัดเลือกบุคคลเป้าหมาย เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ด้วยการ คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยจะมีการ ระบุจำนวนคนในแต่ละกลุ่มและรายชื่อ รายบุคคลที่ชัดเจน ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติสำคัญ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้นำชุมชนและผู้นำทางศาสนา

กลุ่มที่ 2 ประชากรในชุมชนค่ายบกหวาน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสมาชิกสหกรณ์ชุมชนค่ายบกหวาน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดโครงสร้าง (Structure Interview) โดยร่างแนวคำถามที่ใช้สัมภาษณ์ให้ ผู้เกี่ยวข้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้สามารถตอบคำถามตรง ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักพุทธธรรมของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอ เมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพวิจัยเชิงคุณภาพแบบภาคสนาม (Qualitative Field Research) โดยศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย หนังสือตำราที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้าง ชุมชนสันติสุขตามหลักพุทธธรรมของชุมชนค่ายบกหวาน ทั้งนี้จะดำเนินการด้วยการสัมภาษณ์บุคคล มี ขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยจะสภาพการเสริมสร้างชุมชนสันติสุข ทั้งส่วนในที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของ ชุมชนค่ายบกหวานไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ภาษา เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษา แนวทาง หลักการ แนวคิด คติทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเสริมสร้าง ชุมชนสันติสุข และแนวคิดหลักการ หรือพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องด้านการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขโดยมีหลักสา รานียธรรม 6 เป็นพื้นฐาน จากแหล่งข้อมูลในคัมภีร์พระพุทธศาสนา เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยจะทำการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ตามกรอบแนวคิดข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร นำมาเป็นแนวคำถามที่ปรึกษาจากนั้น ดำเนินการตรวจเครื่องมือวิจัย โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจเครื่องมือเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาหรือ

ผ่านค่า IOC

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาข้อมูลพร้อมทั้งลงพื้นที่ เพื่อทำการสัมภาษณ์โดยจะทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน 15 ท่าน รวบรวมเอกสาร และข้อมูลที่ให้การสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักการ วิธีประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาการของชุมชนค่ายบกหวาน โดยจะมีการคัดกรองเอาข้อมูลอย่างเหมาะสมรอบด้าน ภายใต้กรอบหรือแนวทางของหลักศาสนาธรรม 6 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ขั้นตอนที่ 5 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากสำรวจด้วยแบบสอบถามและได้จากการสัมภาษณ์ในเชิงลึก และเอกสารทั้งหมด โดยปายสรุปผลการวิจัยด้วยการเรียงเรียงเนื้อหา (content analysis) ตามกรอบแนวคิดในคัมภีร์พระพุทธศาสนาและตามหลักพุทธธรรม เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตของชุมชนค่ายบกหวานภายใต้กรอบแนวคิดด้วยหลักศาสนาธรรม

ขั้นตอนที่ 6 ผู้วิจัยจะนำเสนอแนวทางการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักพุทธธรรมของชุมชนค่ายบกหวาน เพื่อเป็นต้นแบบหรือหาข้อสรุปที่เป็นข้อเสนอแนะวิธีการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข ทั้งนี้ขั้นตอนต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นถึงแผนภูมิให้เข้าถึงความเข้าใจ

4. การวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักพุทธธรรมของชุมชนค่ายบกหวาน ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอนด้วยวิธีแบบบรรยายโวหารในเชิงคุณภาพตามความเหมาะสมแก่เนื้อหาในบทต่าง ๆ ตามลำดับ

1) ข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำมาจัดแยกประเด็นและจัดหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายในการทำวิจัย

2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive and nanlytic Suudy) โดยการนำข้อมูลเบื้องต้นมาวิเคราะห์แยกประเภทหาข้อสรุป แล้วเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อมาวิเคราะห์ตามหลักข้อสรุปแบบอุปนัย

3) สรุปผลการวิจัยตามหลักอุปนัยวิธี ผู้วิจัยเสนอแนวคิดทฤษฎีและกรอบวิจัยที่เสนอไว้ข้างต้น มาวิเคราะห์ตามหลักการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของ ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

การศึกษา หลักคำสอนสำคัญในพุทธศาสนาผู้ที่ศีกต่างยอมรับว่าเป็นศาสนาที่สามารถสร้างสังคมสันติสุขหากบุคคลใดในสังคมยึดมั่นปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธองค์ก็จะลดความยึดมั่นถือมั่น ลด ทิฐิ ความพยายาบาท การเสริมสร้างสันติสุขนั้นเป็นกระบวนการหรือแสดงออกแก่กันภายในสังคมและชุมชน ของการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันภายในสังคมเป็นบริการทางด้านสังคมสร้างกลไกในบริบทของชุมชน มีแนวโน้มทางสังคมที่มีคุณภาพตามสิทธิความพึงมีพึงได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง หลักการของเสริมสร้างชุมชนสันติสุขเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าหลักพุทธธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งของการดำรงอยู่ร่วมกันเป็นหนทางให้เกิดความสามัคคีปรองดองร่วมมือกัน ดังนั้นการเสริมสร้างตามหลักพุทธธรรมต้องเริ่มจากภายในสู่ภายนอก ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดแห่งความสุข ความบริสุทธิ์และ ทำให้มีผลต่อสังคมและชุมชน ในทางพุทธศาสนาที่เรีกกันว่าเป็นการเสริมสร้าง

สุขภายในออกสู่ภายนอก เพราะเป็นหลักปฏิบัติที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างชุมชนสันติสุขอย่างชัดเจนตามหลักของสาราณียธรรม 6 เป็นธรรมที่ตั้งแห่งความระลึกถึง ธรรมที่เป็นเหตุให้ระลึกถึงกันคำอธิบายนี้สอดคล้องกับเรื่องการแก้ไขขัดแย้งในบริบททางพุทธศาสนาปัญหาของชุมชนตำบลค่ายบกหวานมากที่สุด สร้างความเอื้อต่อการอยู่ร่วมกันได้ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมก้าวสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขตามหลักพุทธธรรมที่เป็นพลังอันเสริมสร้างให้คนในสังคมและชุมชนมีความสำนึกร่วมและยอมรับและปฏิบัติตามบรรทัดฐานที่กำหนดให้เป็นไปอย่างมีคุณธรรมไปพร้อม ๆ กันสู่เส้นทางแห่งหลักการอยู่ร่วมกันในสังคมและชุมชนเสริมสร้างความมั่นคงด้านการเมืองพัฒนาแนวคิดในการแสดงความคิดเห็นเปิด การบริการทางด้านสังคม การสร้างชุมชนให้เข้มแข็งภายในชุมชนมีความเชื่อมั่นและมีศักยภาพและแก้ไขปัญหา เปลี่ยนแปลงจากการดำเนินชีวิตแบบเดิมและที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน สร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ บทบาทสำคัญในการร่วมมือกันทั้งภาครัฐและเอกชน ภาคประชาชน และภาควิชาการในฐานะเป็นผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สินค้าสินค้าพื้นเมืองเกิดที่เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นทางด้านเศรษฐกิจเสริมสร้างความมั่นคงบุคคล ร่วมมือกันรักษาการศึกษาของสังคม ทั้งทางพฤติกรรมให้เกียรติเคารพตนเองและผู้อื่นให้ดำเนินไปด้วยดีราบรื่น และมีความสุขด้วยอยู่ในความพอดี

2. ผลการศึกษาหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมในการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของ ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

การศึกษา หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมในการเสริมสร้างชุมชนสันติสุข ในด้านภาพวิถีชีวิตด้านเศรษฐกิจและการอยู่ร่วมกันของชุมชนค่ายบกหวานทั้ง ๓ ด้าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าชุมชนค่ายบกหวานเป็นชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่นรักษาภูมิปัญญาชาวบ้านมาแต่ดั้งเดิม เพื่อที่จะสร้างรายได้เสริมจึงทำให้ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นกลายเป็นอาชีพเสริม ด้วยการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เน้นย้ำการผลิตสินค้าที่ได้คุณภาพให้ดีที่สุด และระเบียบวินัยวัฒนธรรมประเพณี การนำหลักสาราณียธรรม มาเสริมสร้างชุมชนสันติสุขเป็นพลังสำคัญที่ผลักดันขับเคลื่อนให้สังคมเกิดสันติสุขได้ ลดความขัดแย้งขจัดความเหินแกลตัวป้องกันไม่ให้เกิดการฉกฉวยรุนแรงจากความขัดแย้งทางสังคมและการเมือง หลักพุทธธรรมสะท้อนให้เห็น ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิต เป็นพื้นฐานในการไปสู่การเสริมสร้างสังคม อิงอาศัยหลักพุทธธรรมนำหลักการของสาราณียธรรม มาแก้สภาพปัญหาหรือหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักอภัยทาน การอดโทษ หรือการยกโทษให้แก่กัน ไม่ถือโทษโกรธพยาบาทอาฆาตจองเวรต่อ หลักสัมมาอาชีวะ (การเลี้ยงชีวิตชอบ) การประกอบสัมมาชีพ ทำมาหากินอย่าง สุจริตชน ไม่ผิดกฎหมายบ้านเมือง ไม่ผิดศีลธรรม ไม่ผิดประเพณี ไม่เบียดเบียนเอาเปรียบผู้อื่น ไม่ทำให้เกิดความเสียหาย โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางมีพระภิกษุสงฆ์สงเคราะห์ ช่วยเหลือด้าน ขัดเกลารับเรื่องจิตใจ รวมถึงการเพาะบ่มจิตใจขัดเกลานิสสัยของผู้อาศัยอยู่ภายในชุมชนให้มีคุณธรรมจริยธรรมภายในจิตใจอันดีงาม มีความรักใคร่ในถิ่นฐานให้เกิดเอื้อเฟื้อต่อผู้ที่เข้ามาเยือนซึ่งกันและกัน โดยอาศัยความร่วมมือจากประชากรภายในชุมชน เป็นการเสริมสร้างของชุมชนของตนให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็งเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

3. ผลการศึกษาการวิเคราะห์การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

การศึกษาพบว่า การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักสาราณียธรรม เป็นการประยุกต์คือการส่งเสริมชุมชนหรือสังคมให้มีความสงบ สุขทั้งภายใน และภายนอก มีความเป็นเอกภาพและสอดคล้อง หลักพุทธภายใต้กรอบหลักสาราณียธรรม เป็นการสังคมสงเคราะห์อย่างหนึ่ง ที่มุ่งเน้นถึงการ เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และการพัฒนา กลุ่มชน และชุมชน การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันภายในสังคมเป็นบริการทางด้านสังคมสร้างบริบทของชุมชน เมตตาภาวกรรมมาใช้ในการส่งเสริมสังคมหรือชุมชนให้เกิดสันติสุขเป็นเรื่องที่ยึดเหนี่ยวน้ำใจของ

ผู้อื่นมีการเอื้อเพื่อสงเคราะห์ ซึ่งจะประกอบหลักเมตตาธรรม พบว่า เมตตา มีคุณค่าและความสำคัญต่อสังคมโลกมาก เพราะทำให้โลกมนุษย์เรายู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข เป็นการนำหลักเมตตาธรรมมาปรับใช้ด้วยความปรารถนาดีรู้จักการพูดให้กำลังใจกันและกัน ในยามที่มีใครต้องพบกับความทุกข์หลักขันติธรรมจะเห็นได้จาก ความอดทนที่เกิดขึ้นจากการที่เราถูกกระทำโดยฝ่ายตรงข้าม อาจเป็นการถูกกระทำทั้งทางตรงหรือทางอ้อม เช่น การด่า การทำร้าย การกล่าวเสียดสี การหมิ่นประมาท เป็นต้น สร้างเชื่อมั่นในสันติวิธีทำให้ชุมชนเกิดสันติสุข คือมีความเข้าใจด้วยเหตุผลและหลักการ ยอมรับความเห็นหลากหลาย เข้าใจในความเห็นต่าง มีความชอบธรรม เป็นหลักพุทธธรรมในศาสนาที่สะท้อนเป็นแนวทางหลักพื้นฐานที่จะนำมาปฏิบัติและนำไปเสริมสร้างสังคมและชุมชนให้เกิดความผาสุกไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รักษาประเพณีวัฒนธรรมบนความก้าวหน้าของสังคมและเทคโนโลยี มีความเห็นร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้เป็นหลักแห่งวิถีชุมชน เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม บำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ ตลอดจนช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมและพัฒนาสังคมและชุมชน ที่เจริญงอกงามในภาคหน้า

อภิปรายผล

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของ ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

จากผลการศึกษาการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักพุทธธรรม เป็นหลักธรรมในการกระทำหรือแสดงออกแก่กันภายในสังคมและชุมชนของการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันภายในสังคมเป็นบริการทางด้านสังคมสร้างกลไกในบริบทของชุมชน มีแนวโน้มทางสังคมที่มีคุณภาพตามสิทธิความพึงมีพึงได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง หลักการของเสริมสร้างชุมชนสันติสุขเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าหลักพุทธธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งของการดำรงอยู่ร่วมกันเป็นหนทางให้เกิดความสามัคคีปรองดองร่วมมือกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมุห์อมร อมโร สีดา และคณะ (2562) เรื่อง “หลักสารณียธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท” พบว่า พระพุทธเจ้าตรัสถึงธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน ทำให้เป็นที่เคารพกันกัน เพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อความสามัคคี เพื่อความไม่ทะเลาะวิวาท สามารถสรุปได้ เป็น 4 ประการ ได้แก่ ประการแรก คิด พูด ทำ ด้วยเมตตา มาจาก สารณียธรรม 3 ข้อ คือ เมตตากายกรรม (ทำด้วยเมตตา) เมตตาวาจากรรม (พูดด้วยเมตตา) และเมตตามโนกรรม (คิดด้วยเมตตา) ประการที่สอง ในการมีส่วนร่วมของชุมชนที่แต่ละคนต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตรงกับสารณียธรรมข้อ สารณโภคิ (แบ่งปันให้เท่าเทียมกัน) ประการที่สาม ในการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น เพราะว่าประชาชนในชุมชนเป็นผู้รู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ของชุมชนตนเองเป็นอย่างดี แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสารณียธรรมในการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านช่อง นั้นเริ่มมาจากสถาบันทางสังคม สอดคล้องกับจรรยา ศิริอรธ และพระปลัดสมชาย บโยโค (2559) เรื่อง “การจัดการความขัดแย้งระหว่างรัฐกับชุมชนโดยพุทธสันติวิธี กรณีท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ” พบว่า ลักษณะของความไม่เห็นพ้องต้องกันระหว่างสมาชิกกลุ่มในองค์กร ที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งความขัดแย้งดังกล่าวอาจจะสะท้อนออกมาในรูปของความไม่รุนแรง หรือรุนแรงก็ได้ การจัดการความขัดแย้งมีแนวทางในการที่แตกต่างกันออกไป ทั้งกระบวนการที่ไม่เป็นทางการและเป็นส่วนตัว แต่มีเงื่อนไขที่สำคัญ คือ บุคคลที่จะนำวิธีการที่ได้นำเสนอไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง จัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธีระหว่างชุมชนหลักสารณียธรรม 6 สามารถช่วยส่งเสริมความเข้าใจที่ตรงกันของประชาชนสามารถดำเนินชีวิต หรือพักอาศัยร่วมกันได้อย่างมีสุขโดยอาศัยความปรารถนาดีต่อกัน ทั้งทางกาย วาจา ใจ ความประพฤติที่เรียบร้อย มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และเกื้อกูลในสิ่งที่ขาดแคลน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข ซึ่งมีความสอดคล้องกับปัญหาของชุมชนค่ายบกหวานมากที่สุดสร้างความเอื้อต่อการอยู่ร่วมกันได้ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมก้าวสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

สุขตามหลักพุทธธรรมที่เป็นพลังอันเสริมสร้างรักทอให้คนในสังคมและชุมชนมีความสำนึกร่วมและยอมรับ และปฏิบัติตามบรรทัดฐานที่กำหนดให้เป็นไปอย่างมีคุณธรรม

2. การศึกษาหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมในการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของ ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

จากผลการศึกษา หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมในการเสริมสร้างชุมชนสันติสุข การนำหลักสาราณียธรรม มาเสริมสร้างชุมชนสันติสุขเป็นพลังสำคัญที่ผลักดันขับเคลื่อนให้สังคมเกิดสันติสุขได้ ลดความขัดแย้ง ขจัดความเห็นแก่ตัวป้องกันไม่ให้เกิดการฉกฉวยความรุนแรงจากความขัดแย้งทางสังคมและการเมือง หลักพุทธธรรมสะท้อนให้เห็น ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของอภินันท์ จันตะนี (2561) เรื่อง “พุทธรัฐศาสตร์สำหรับส่งเสริมความมั่นคงแห่งพลเมือง” พบว่า เป็นการบำรุงธัญญาหารให้อุดมสมบูรณ์ ส่งเสริมคนดีมีความประพฤติดี ส่งเสริมอาชีพสุจริตแก่ประชาชน และการพูดจาปราศรัยให้ไพเราะมีเหตุผลและประโยชน์ คือการช่วยเหลือกิจการของผู้ร่วมหมู่คณะด้วยความเต็มใจและแสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือทั้งต่อหน้าและลับหลัง ช่วยบอกสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ สั่งสอนแนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี สูความหลุดพ้นจากทุกข์ของบุคคลทั้งปวงและส่งเสริมความมั่นคงให้กับประชาชนพลเมือง ให้มีคุณธรรมจริยธรรมภายในจิตใจอันดีงาม มีความรักใคร่ในถิ่นฐานให้เกิดความสามัคคีเอื้อเฟื้อต่อผู้ที่เข้ามาเยือน และเป็นแนวทางของการดำเนินชีวิตไปสู่เป้าหมายอย่างไม่มีปัญหาด้วยความเข้าใจทุกขั้นตอน เป็นการเสริมสร้างชุมชนของตนให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็งเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกันของชุมชนค่ายบกหวาน

3. การศึกษาวิเคราะห์การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

จากผลการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักสาราณียธรรมของตำบลค่ายบกหวาน แนวทางการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักสาราณียธรรมเป็นการประยุกต์เสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักพุทธภายใต้กรอบหลักสาราณียธรรมซึ่งนำหลักของความ เมตตาการุณยธรรมมาใช้ในการส่งเสริมสังคมหรือชุมชนให้เกิดสันติสุขเป็นเรื่องที่ยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่นมีการเอื้อเฟื้อสงเคราะห์ช่วยเหลือกันและกัน การมีหลักเมตตาจริยธรรมมาปรับใช้ด้วยความปรารถนาดีรู้จักการพูดให้กำลังใจกันและกันพยายามที่ไม่มีใครต้องพบกับความทุกข์ความผิดหวังหรือความเศร้าหมองต่างๆ ด้านร่วมคิดร่วมสร้างเชื่อมั่น หลักของเมตตา มโนกรรม มาประกอบกับความเข้าใจ ด้วยเหตุผลและการยอมรับมีความชอบธรรมร่วมขับเคลื่อนชุมชนอย่างสร้างสรรค์ หลักสาราณียโลกี เป็นแนวทางหลักพื้นฐานที่จะนำไปเสริมสร้างสังคมและชุมชนให้เกิดความผาสุกไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเสริมสร้างมนุษย์ให้มีสัมพันธที่ดี หลักศีลสามัญญตา เป็นการวางตนเสมอต้นเสมอปลาย วางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะบุคคล เหตุการณ์และสถานที่ถูกต้อง บ่งบอกถึงคนมีคุณธรรมในจิตใจอ่อนน้อมประพฤติตนเป็นหลักเบื้องต้นที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว หลักทิวฐิสามัญญตา เป็นหลักแห่งวิถีชุมชนที่เป็นประโยชน์มีความเห็นชอบร่วมกันปรับความเข้าใจ ยอมรับความเห็นด้วยความชอบธรรมซึ่ง สอดคล้องบทความวิชาการของสุทัศน์ ประทุมแก้ว และคณะ (2565) เรื่อง “พหุวัฒนธรรม : การอยู่ร่วมกันของชุมชนตามแนวสาราณียธรรมเชิงพุทธบูรณาการ” พบว่า การอยู่ร่วมกันของชุมชนไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด เชื้อชาติใด คนเหล่านี้ล้วนเป็นมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในโลกเดียวกัน หลักสาราณียธรรม จึงเป็นหลักธรรมที่ทำให้มนุษย์หรือคนในชุมชนระลึกถึงกัน อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สอดคล้องกับงานวิจัย พระมหานาเกียรติ วิสุทธิ (ทองทวี) ที่ปรากฏผลพบว่า การบริหารจัดการชุมชนสร้างสรรค์ตามหลักสาราณียธรรม 6 การบริหารจัดการชุมชนสร้างสรรค์ด้วยการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนสร้างสรรค์ตามหลักสาราณียธรรม 6 โดยเน้น 6 ด้าน คือ ด้านเมตตาการุณยธรรม เป็นการบริหารจัดการชุมชนที่คนในชุมชนให้ความสำคัญด้านลดความขัดแย้งในครอบครัวและชุมชน ด้านเมตตาจริยธรรม เป็นการร่วมรณรงค์การใช้วาจาสุภาพต่อกันภายในชุมชน ด้าน

เมตตาเมตตาโนกรรม เสริมสร้างการผูกมิตรภาพที่ดีต่อกันภายในชุมชน ด้านสาธารณโภคี เป็นการบริหารจัดการชุมชนที่คนในชุมชนช่วยกันดูแลสาธารณูปโภคในชุมชนอย่างดี อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม และมีความคุ้มค่า ด้านศีลสามัญญตา คนในชุมชนร่วมรณรงค์ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีศีลธรรมคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม ด้านทวิญญูสามัญญตา เป็นการบริหารจัดการชุมชนที่คนในชุมชนรณรงค์สร้างความสามัคคีปรองดองกันภายในชุมชน ซึ่งตรงกับแนวทางการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักสาราณียธรรมทั้ง 6 ด้าน สะท้อนให้เห็นมิติและองค์ความรู้ตามวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษา การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย เป็นการสร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้แน่นเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกัน เสริมสร้างค่านิยมรูปแบบใหม่ที่ยอมรับร่วมกัน บนฐานความไว้วางใจ และเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในชุมชน ได้ช่วยเหลือตัวเองอย่างยั่งยืน โดยอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือหลักสาราณียธรรม ประกอบด้วยเมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตาเมตตาโนกรรม สาธารณโภคี ศีลสามัญญตา และทวิญญูสามัญญตา มาเป็นเครื่องมือในการสร้างสันติสุขให้แก่ชุมชน ภายใต้บริบทของชุมชนค่ายบกหวานที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์การอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยมีพระสงฆ์ วัด และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นศูนย์กลางขัดเกลาในเรื่องจิตใจ ทำหน้าที่คอยประสานและเชื่อมความสัมพันธ์ภายในชุมชน ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และพระพุทธศาสนา ดังนั้น จึงทำให้สามารถนำหลักสาราณียธรรมมาเป็นแนวทางการเสริมสร้างชุมชนสันติสุข เป็นการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีจิตอาสาให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้คำแนะนำการนำหลักธรรมมาใช้ในการเสริมสร้างพัฒนาชีวิตในชุมชน ร่วมคิดร่วมสร้างความเชื่อมั่นในสันติวิธีทำให้ชุมชนเกิดสันติสุข ร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมภายในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกันแก้ปัญหาข้ามความเห็นต่างอย่างมีพลังด้วยหลักพุทธธรรม และมีความเห็นร่วมกันในการรักษาวิถีแห่งประเพณีวัฒนธรรมบนความก้าวหน้าของสังคมและเทคโนโลยี ผ่านกิจกรรม กระบวน และความร่วมมือของทุกภาคส่วนในชุมชนการจนได้วิธีการที่จะนำไปใช้โดยรูปแบบโมเดล คือ “BOKWAN Model”

Acts of Bond: มีจิตอาสาให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักเมตตาทายกรรม

Words of Generosity: การให้คำแนะนำการนำหลักธรรมมาใช้ในการเสริมสร้างพัฒนาชีวิตในชุมชนตามหลักเมตตาวจกรรม

Line of Peaceful Thinking: ร่วมคิดร่วมสร้างเชื่อมั่นในสันติวิธีทำให้อุบัติภัยลดลง ตามหลักเมตตาโมกรรม

Worth of Community service: เห็นแก่ประโยชน์สาธารณะร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมภายในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ ตามหลักสาธารณโภคี

Conformity of behavior: ร่วมกันแก้ปัญหาก้าวข้ามความเห็นต่างอย่างมีพลังด้วยหลักพุทธธรรมตามหลักศีลสามัญญตา

Consensus: มีความเห็นร่วมกันในการรักษาวิถีแห่งประเพณีวัฒนธรรมบนความก้าวหน้าของสังคมและเทคโนโลยี ตามหลักกฏฐสามัญญตา

สรุป

จากผลการศึกษา การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้ การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขตามหลักพุทธธรรม เป็นการสร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้แน่นเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกัน เสริมสร้างค่านิยมรูปแบบใหม่ที่ยอมรับร่วมกัน บนฐานความไว้วางใจ และเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในชุมชน ได้ช่วยเหลือตัวเองอย่างยั่งยืน โดยอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือหลักสาราณียธรรม ประกอบด้วยเมตตาทายกรรม เมตตาวจกรรม เมตตาโมกรรม สาธารณโภคี ศีลสามัญญตา และกฏฐสามัญญตา มาเป็นเครื่องมือในการสร้างสันติสุขให้แก่ชุมชน ภายใต้บริบทของ

ชุมชนค่ายบกหวานที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์การอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยมีพระสงฆ์ วัด และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นศูนย์กลางขัดเกลาในเรื่องจิตใจ ทำหน้าที่คอยประสานและเชื่อมความสัมพันธ์ภายในชุมชน ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และพระพุทธศาสนา ดังนั้น จึงทำให้สามารถนำหลักสราณียธรรมมาเป็นแนวทางการเสริมสร้างชุมชนสันติสุข เป็นการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีจิตอาสาให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้คำแนะนำการนำหลักธรรมมาใช้ในการเสริมสร้างพัฒนาชีวิตในชุมชน ร่วมคิดร่วมสร้างความเชื่อมั่นในสันติวิธีทำให้ชุมชนเกิดสันติสุข ร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมภายในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกันแก้ปัญหาก้าวข้ามความเห็นต่างอย่างมีพลังด้วยหลักพุทธธรรม และมีความเห็นร่วมกันในการรักษาวิถีแห่งประเพณีวัฒนธรรมบนความก้าวหน้าของสังคมและเทคโนโลยี ผ่านกิจกรรม กระบวน และความร่วมมือของทุกภาคส่วนในชุมชนการจนได้วิธีการที่จะนำไปใช้โดยรูปแบบโมเดล คือ “BOKWAN Model”

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย นั้นมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาพบว่า การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ดังนั้นสามารถนำไปประยุกต์และปรับใช้ในบริบท วัด ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นหรือส่วนราชการต่าง ๆ ที่ต้องการสร้างความมั่นคงให้ชุมชนของตนเองเข้มแข็งที่จะนำหลักพุทธธรรมภายใต้กรอบหลักสราณียธรรม 6 ด้วยวิธีดังกล่าว และผลของการวิจัยการถอดบทเรียนชุมชนสันติสุขของชุมชนค่ายบกหวานนำไปเป็นแบบอย่างเพื่อเป็นไปในแนวทางปฏิบัติและพัฒนานำไปสู่ความเป็นชุมชนของการเรียนรู้ บนพื้นฐานแนวคิดของหลักพุทธธรรมประจักษ์ว่าสามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นได้และเป็นประโยชน์ ดังนี้

1) วัด ควรนำไปใช้ในการส่งเสริมขัดเกลาในเรื่องจิตใจการเพาะบ่มจิตใจขัดเกลานิสัยของผู้อาศัยอยู่ภายในชุมชนให้มีคุณธรรมจริยธรรมภายในจิตใจอันดีงามให้สังคมหรือชุมชนมีการเอื้อเพื่อสงเคราะห์ช่วยเหลือกันและกันขับเคลื่อนชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เป็นการบริหารวัดและชุมชนให้ช่วยกันดูแลสราณูปโภค เกื้อกูลในสิ่งที่ขาดแคลน

2) ชุมชน ควรนำไปใช้ในการส่งเสริมยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่นมีการเอื้อเพื่อสงเคราะห์ มุ่งช่วยเหลือกันและกัน ผูกมิตรภาพให้คำแนะนำหลักธรรมมาใช้ในการเสริมสร้างพัฒนาชีวิตในชุมชน ให้มีศีลธรรมคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม

3) องค์กรท้องถิ่นหรือส่วนราชการควรชักจูงส่งเสริมประชาชนให้มีความรู้สึกระตือรือร้นสนใจที่จะเข้าร่วมดำเนินการปรับปรุง สร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น มีการมุ่งวางแผน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญให้เกิดขึ้นแก่กลุ่มประชาชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมการศึกษา วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีเอื้อส่งเสริมความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นต่อการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วโดยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ใ้บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการทำงานที่เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

จากการทำวิจัยเรื่องการเสริมสร้างชุมชนสันติสุขของตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ภายใต้กรอบแนวคิดของหลักสราณียธรรม ๖ ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้วิจัยเห็นว่า มีประเด็นที่น่าสนใจ ที่ควรจะมีการวิจัยเพิ่มเติมเป็นการเฉพาะเจาะจงลงไปในแต่ละประเด็น เพื่อให้เกิดความเข้าใจและง่ายต่อการมาวิเคราะห์ในหัวข้อต่อไป

- 1) ศึกษารูปแบบการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ในองค์กรด้วยหลักพุทธธรรม
- 2) ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาความแตกแยกในสังคมออนไลน์ตามหลักพุทธสันติวิธี
- 3) ศึกษาการสร้างรูปแบบชุมชนสันติสุขด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นและพุทธนวัตกรรม

เอกสารอ้างอิง

- กัลยากร ลาภเดโช และสุกิจ ชัยมุสิก. (2562). การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. บัณฑิตบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์. 7(2). 263-274.
- จรรยา ศิริอรธ และพระปลัดสมชาย ปโยโค. (2561). การจัดการความขัดแย้งระหว่างรัฐกับชุมชนโดยพุทธสันติวิธีท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์. 4 (2).144-158.
- พระมหานาเกียรติ วิสุโท (ทองทวี). (2564). การบริหารจัดการชุมชนสร้างสรรค์ตามหลักสาราณียธรรม 6. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาราชมนตรี. 8(3), 14-24.
- จรรยา ศิริอรธ และพระปลัดสมชาย ปโยโค. (2559). การจัดการความขัดแย้งระหว่างรัฐกับชุมชนโดยพุทธสันติวิธี ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 4(2), 144-158.
- พระสมุห์อมร อมโร (สีดำ) และคณะ. (2562). หลักสาราณียธรรม : แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านช่อง ตำบลช่อง อำเภอโนนยาง จังหวัดตรัง. วารสารมหาจุฬาราชมนตรี. 6(4), 1726-1742.
- ภาวัฒน์ พันธุ์แพ. (2547). ผู้นำกับองค์กรแห่งการเรียนรู้. วารสารมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 24(3), 51-62.
- สุทัศน์ ประทุมแก้ว และคณะ. (2565). พหุวัฒนธรรม : การอยู่ร่วมกันของชุมชนตามแนวสาราณียธรรมเชิงพุทธบูรณาการ. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 10(5), 2313-2325.
- อภิรักษ์ จันตะนี. (2561). พุทธรัฐศาสตร์สำหรับส่งเสริมความมั่นคงแห่งพลเมือง. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี. 10 (2). 287-296.
- Phramaha Pongtaratid Sutheero (Kongseang). (2021). Creation of Ethical Values in Thailand's Isaan Literature for Sustainable Social Development. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education. 12 (3), 4098-4105.